

DOI 10.36074/logos-14.02.2025.068

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ СУПРОВОДІ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Олефір Ольга Іванівна¹, Дрозд Лариса Василівна²

---

1. канд. пед. наук, доцент,

доцент кафедри технологій корекційної та інклюзивної освіти, логопедії та реабілітології

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, УКРАЇНА

ORCID ID: 0000-0001-9299-7212

2. старший викладач кафедри технологій корекційної та інклюзивної освіти, логопедії та реабілітології

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, УКРАЇНА

ORCID ID: 0000-0001-9722-7444

Актуальність дослідження проблеми психолого-педагогічного супроводу дітей з мовленнєвими порушеннями зумовлена зростанням кількості дітей із зазначеними проблемами. За даними Міністерства освіти і науки України, до 10% дітей дошкільного віку мають ті чи інші порушення мовлення, що потребують раннього втручання та систематичної корекції. Як підтверджують численні дослідження українських науковців здоров'язбережувальні технології у цьому контексті забезпечують не лише підтримку фізичного та психічного здоров'я дитини, а й створюють умови для гармонійного розвитку мовлення та соціалізації. Використання таких технологій є профілактичним методом, який запобігає погіршенню здоров'я дітей з особливими освітніми потребами та сприяє ефективності навчального процесу та відіграють важливу роль у корекційно-розвивальній роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення. Технології, які адаптовані до вікових особливостей дітей, сприяють розвитку мовного спілкування та емоційно-вольової сфери, що є ключовим для інтеграції таких дітей у загальноосвітній простір.

SECTION 22.
PEDAGOGY AND EDUCATION

Здоров'язбережувальні технології — це педагогічні методи, які спрямовані на збереження, зміцнення та відновлення здоров'я дитини у процесі навчання і виховання. До таких технологій належать дихальні вправи, релаксаційні техніки, корекційно-розвивальні ігри, фізичні вправи та елементи арт-терапії. Дослідження українських учених, зокрема М. К. Шеремет, Т. К. Андрющенко та інші, підтверджують їхню ефективність для роботи з дітьми з мовленнєвими порушеннями [1; 2; 3; 4; 5; 6].

Психолого-педагогічний супровід передбачає комплексний підхід до розвитку дитини. Поєднання корекційних занять логопеда з використанням здоров'язбережувальних методів сприяє підвищенню ефективності корекційної роботи. Наприклад, дихальні вправи за методикою О. М. Стрельникової сприяють покращенню артикуляції, а релаксаційні вправи знижують емоційне напруження, що часто супроводжує дітей із мовленнєвими порушеннями.

Особливе місце займає використання інтерактивних ігор, які дозволяють поєднувати навчальну діяльність із руховою активністю. Наприклад, ігри на розвиток фонематичного слуху можуть виконуватися у формі квестів, які активізують пізнавальні процеси, моторику та мовлення.

Успішний психолого-педагогічний супровід залежить від міждисциплінарної співпраці: логопедів, психологів, вихователів та батьків. Як зазначає І. І. Лясковська, регулярне проведення тренінгів для батьків та педагогів щодо впровадження здоров'язбережувальних технологій є важливим кроком до створення здорового освітнього середовища[4].

Раннє виявлення мовленнєвих порушень є ключовим для успішного їх подолання. Дослідження, проведені українськими науковцями, демонструють, що ефективна діагностика та впровадження корекційно-розвивальних заходів у дошкільному віці значно знижують ризик переходу мовленнєвих порушень у більш стійкі форми. На цьому етапі важливо інтегрувати здоров'язбережувальні технології у щоденну освітню діяльність[1; 2; 6].

Одним із ключових аспектів є розвиток дихання, адже правильне дихання є базою для чіткого мовлення. Практика показує, що впровадження вправ на розвиток діафрагмального дихання та тренування голосових зв'язок сприяє формуванню правильного мовленнєвого апарату. За даними досліджень, такі вправи також покращують загальне самопочуття дитини[6].

Сучасні підходи до корекції мовленнєвих порушень активно використовують сенсорні методи. Наприклад, сенсорні кімнати сприяють релаксації та активації роботи мозкових центрів, відповідальних за мовлення. У таких кімнатах використовуються світлові панелі, інтерактивні підлоги, тактильні панелі, які стимулюють пізнавальну активність дітей і водночас

забезпечують зниження психоемоційного напруження. Заняття у сенсорних кімнатах у поєднанні з логопедичною роботою дозволяють скоротити терміни корекційної роботи в середньому на 20%.

Фізична активність, особливо у формі інтегрованих ігор, має важливе значення для психолого-педагогічного супроводу дітей. Методики українських педагогів, пропонують поєднувати логопедичні вправи із руховими іграми, що дозволяє одночасно працювати над мовленням та моторикою. Наприклад, ігри з використанням м'ячів чи обручів допомагають тренувати координацію рухів, концентрацію уваги, а також мовленнєву реакцію[1; 2; 3; 6].

Крім того, важливою складовою є розвиток дрібної моторики, оскільки вона прямо пов'язана з розвитком мовлення. Для цього застосовують різноманітні вправи, як-от викладання мозаїки, нанизування намистин, робота з кінетичним піском або пластиліном. Такі вправи також сприяють розвитку когнітивних процесів та емоційної стабільності.

Арт-терапія є ще одним ефективним методом роботи з дітьми з мовленнєвими порушеннями. Малювання, ліплення, створення аплікацій не лише розвивають креативність, а й допомагають подолати бар'єри у спілкуванні. За словами Л.С. Журавльової, інтеграція таких методів у корекційну роботу допомагає знизити тривожність та покращити мовленнєву активність дітей [2].

Особливу роль відіграє музична терапія, зокрема спів, який стимулює роботу мовленнєвих центрів мозку. Використання музичних інструментів, таких як барабани чи ксилофони, дозволяє розвивати ритмічність, що є важливим для мовлення.

Ефективний супровід неможливий без психологічної підтримки не лише дітей, а й їхніх родин. Як зазначає А. А. Колупаєва, батьки часто відчувають стрес через мовленнєві проблеми дитини, що може негативно впливати на процес корекції. Проведення тренінгів для батьків, індивідуальних консультацій та груп підтримки дозволяють створити сприятливе середовище для дитини вдома[3].

Особливої уваги потребує інтеграція дітей із мовленнєвими порушеннями у загальні групи. Для цього застосовуються методики інтерактивного навчання, які сприяють соціалізації дитини. Зокрема, спільні ігри та творчі заняття дозволяють дітям із мовленнєвими труднощами почуватися частиною колективу, що позитивно впливає на їхню самооцінку.

Сучасний світ вимагає впровадження цифрових технологій у процес корекції мовлення. Українські дослідники, підкреслюють, що спеціалізовані логопедичні програми, інтерактивні додатки та ігри дають змогу ефективніше

SECTION 22.
PEDAGOGY AND EDUCATION

відпрацьовувати звуки та слова у цікавій для дитини формі. Наприклад, програми з віртуальною реальністю допомагають створювати мовленнєві ситуації, які дитина може програвати у безпечному середовищі.

Таким чином, здоров'язбережувальні технології дозволяють зберігати фізичне та психічне здоров'я дитини, забезпечуючи сприятливі умови для подолання мовленнєвих порушень. Вони сприяють підвищенню якості психолого-педагогічного супроводу, гармонізації розвитку дитини та її інтеграції в суспільство. Психолого-педагогічний супровід дітей із мовленнєвими порушеннями є складним і багатограним процесом, який вимагає застосування сучасних здоров'язбережувальних технологій. Впровадження дихальних вправ, сенсорних технологій, ігрових методів, арт-терапії та цифрових інструментів сприяє гармонійному розвитку дитини та допомагає долати мовленнєві бар'єри. Важливу роль у цьому процесі відіграє міждисциплінарна співпраця фахівців та активна участь родини. Ці методи підвищують ефективність корекційної роботи та сприяють гармонійному розвитку дітей, що підтверджує необхідність їх застосування в сучасній освітній практиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Андрющенко, Т. К. (2015). Теоретико-методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності в дітей дошкільного віку (Doctoral dissertation, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини). <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/214>
- [2] Журавльова, Л. С. (2016). Діти молодшого шкільного віку з мовленнєвими порушеннями у системі освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. Вип. 32 (1). 101–107.
- [3] Колупаєва, А. А. (2019). *Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник*. Харків: Вид-во «Ранок».
- [4] Лясковська, І. І. (2023). Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями мовлення в умовах інклюзивно-ресурсного центру. URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua>.
- [5] Повіренна, І., & Павлюк, Р. (2023). Психолого-педагогічний супровід молодших школярів з порушенням мовлення в умовах спеціального закладу освіти. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, (40 (2)), 85-92.
- [6] Шеремет, М. К. (2014). *Логопедія*. К.: Видавничий Дім «Слово».